

Mahmud Derviş şiirini nasıl okumalıyız?

Mahmud Derviş'le ilgili bizim ön-imgemiz, FKÖ öncülüğünde Filistin davasının şairi olmasıdır. Oysa hem şiiri bu imajın dışındadır hem de 'milli sair' olarak tanımlanmasına mesafeli durmuştur.

Ben kimim söylemek için size/ söyleyeceğim şeyleri?// Ne suların cılalayıp/ bir yüze dönüştürdüğü bir taşım/ ne de rüzgârların delip/ neye dönüştürdüğü bir kamaş.

Bu dizeler, Mahmud Derviş'in, Türkçede yeni yayımlanan 'Bu Şiirin Bitmesini İstemiyorum' adlı kitabında yer alan 'Tavla Oynayan' şiirinin girizgâhından... Şu dizeler de 'Gerçekçiler' şiirinin kapanış kısmından: "Belki de en bilgece davranıştır/ Kadir Gecesi'nde bize gelen ve kimse- nin/ yardımına ihtiyaç duymayan/ bir yarına kapı aralamak."

Derviş'in şiirinin ayırıcı özelliği, sezgi zemini üzerine kurulmuş analitik yapısı ve sessiz sedasız beliren vizyonu olsa gerek. Şiirini, uzun şiir üzerine kurmuş olması, **Kitaplarını** bir cüz olarak değil bir Divan olarak tasarlamasıyla bakışımıdır.

Sözcükler dergisinin Mart-Nisan 2012 tarihli 36'ncı sayısında Derviş'le yapılmış 'özel röportaj' yayımlandı. Selahattin Yıldırım'ın, 2003 yılında, şairin Uluslararası Nâzım Hikmet Ödülü'nü almak için İstanbul'a geldiği günlerde yaptığı bu söyleşi, Mahmud Derviş'le ilgili enikonu bir kaynak niteliğinde.

Çeviri konusunda bu denli ilgi gösterilip ama aynı ölçüde tanınmayan veya hakkında, kurduğu imge dizgesi ile bu imge dizgesinin oluşturduğu tinsel evrenin neliğine ilişkin bir imgenin henüz oluşmadığı bir şair var ise sanırım bu Mahmud Derviş olsa gerek. Derviş'in imge dizgesine ilişkin bizde bir fikrin olmayışı, çeviriyle ilgili bir sorun olduğu ölçüde, temelde belki de bizim Derviş'le ilgili ideolojik ön-imgemizle de ilgilidir. Mahmud Derviş'le ilgili bizim ön-imgemiz, onun şiirden çok, FKÖ ve Yaser Arafat'la bağlantılı olagelmış olmasıdır. Bu ön-imgeye göre Derviş, FKÖ öncülüğünde Filistin davasının şairidir. Oysa hem şiiri, bu ön-imgenin oluşturduğu imajın dışındadır, hem de Derviş, kendisinin 'milli şair' olarak tanımlanmasına mesafeli durmuştur. Burada, Mahmud Derviş'in, FKÖ'den önce İsrail

Komünist Partisi'ne üye olduğunu da unutmamız gerekir.

İsrail Devleti'nin 1948'de kurulduğunu hesaba katarsak 1942 doğumlu Derviş'in, Arap ve Yahudi nüfusunun bir aradalığı içinde büyüyen ilk kuşağı temsil ettiğini ileri sürebiliriz. Derviş'in hem siyasal duruşu hem de şiirin dayandığı poetika, bu temel gerçeklik üzerinde gelişim gösterir. Tuba Nur Şehirli'nin 'Filistin Şiiri ve Mahmud Derviş' adlı yüksek lisans tezi bilgi verici nitelikte. Derviş'e göre Araplar, Yahudileri bir ırk veya bir dini paylaşmadıkları için değil, uyguladıkları ırkçı sömürü, topraklarını işgal etmeleri ve her türlü baskıyı Filistinli Araplar üzerinde uyguladıkları için reddeder. **Derviş, iyi Yahudilerin ırkçı zihniyete sahip olmadığını, barış ve huzur içinde birlikte yaşayabileceklerini düşünür.**

Derviş'in hatırladığı ilk şiirlerinden biri olan '**Arap Bir Çocuktan Yahudi Bir Çocuğa Sesleniş**' adlı şiiri de bu yöndedir: "Ey arkadaşım! İstedığın gibi güneşin altında oynamak senin elinde/ Oynacakları yapmak da senin elinde/ Fakat ben yapamıyorum/ Senin sahip olduğun şeye ben sahip değilim/ Senin evin var fakat benim yok, ben bir mülteciyim/ Senin bayramların, sevinçlerin mutlulukların var/ Ben bayramlardan da, mutluluktan da yoksunum/ Neden birlikte oyun oynamıyoruz?"

Kitapta yer alan 'Tavla Oynayan' ile 'Hazır Senaryo' adlı şiirler daha önce de tercüme edilmiş; ilk çeviriler, şairin Türkçeye 'Duvar'da' adıyla çevrilen kitabında yer alıyor. Her iki çevirinin karşılaştırmalı olarak okunmasını özellikle önereceğim. Ben, Mehmet Hakkı Suçin'in çevirisini tercih ettiğimi belirtmeliyim.

BU ŞİİRİN BİTMESİNİ İSTEMİYORUM
Mahmud Derviş
Çeviren: Mehmet Hakkı Suçin
Yapı Kredi, 2016
112 sayfa, 19 TL.